

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 47, 2015

Nummer 47, 2015

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:3479](#) 04-12-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:3478](#) 04-12-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:3475](#) 04-12-2015

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:5014](#) 03-12-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:9015](#) 24-11-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:9122](#) 19-11-2015

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2015:8839](#) 03-12-2015

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2015:13729](#) 01-12-2015

Annotatie

[Het kindgebonden budget, inclusief de alleenstaande-ouderkop, dient in aanmerking te worden genomen bij de berekening van de draagkracht. Noot bij HR 9 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3011.](#)

mr. J.J. Smeenge

RECHTSPRAAK

Limitering partneralimentatie. Huwelijk heeft iets meer dan zes jaar geduurd. Voor beide partijen het tweede huwelijk. Uit het huwelijk zijn geen kinderen geboren. Feitelijk hebben partijen minder dan vijf jaar als man en vrouw samengeleefd. Man verzoekt om beëindiging alimentatieplicht op het tijdstip dat de vrouw de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt (6 februari 2019). Hof wijst verzoek toe.

De man verzoekt om limitering van de alimentatieplicht tot het tijdstip dat de vrouw op 6 februari 2019 de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt. Dan heeft zij recht op een AOW-uitkering, waardoor haar behoefte aan een alimentatie-uitkering zal afnemen. Daarbij komt dat partijen feitelijk minder dan vijf jaar als man en vrouw hebben samengeleefd.

De vrouw stelt dat niet vooruitgelopen kan worden op de AOW-uitkering die zij alsdan vermoedelijk zal ontvangen. Verder staat vast dat het huwelijk langer dan vijf jaar heeft geduurd (van 19 september 2008 tot 11 december 2014).

Het hof overweegt dat op grond van artikel 1:157 lid 4 BW, nu het huwelijk van partijen meer dan vijf jaar heeft geduurd, in beginsel als uitgangspunt heeft te gelden dat de alimentatieplicht twaalf jaar na het einde van het huwelijk duurt. Artikel 1:157 lid 3 BW staat toe dat de rechter limiteert. Die limitering heeft een definitief karakter. Om die reden worden er hoge eisen gesteld aan de motivering van (een verzoek tot) limitering. In het algemeen is de vaststelling van een termijn redelijk indien met voldoende zekerheid en op goede gronden mag worden verwacht dat de onderhoudsgerechtigde na afloop van de door de alimentatie bepaalde termijn op voor hem passende wijze in zijn eigen levensonderhoud zal kunnen voorzien.

Vast staat dat uit het huwelijk geen kinderen zijn geboren. Eveneens staat vast dat beide partijen eerder waren gehuwd en dat uit deze huwelijken wel kinderen zijn geboren. De man heeft verder onweersproken gesteld dat partijen feitelijk minder dan vijf jaar als man en vrouw hebben samengeleefd. Voorts dat de vrouw gedurende twaalf jaar voorafgaand aan hun huwelijk op bijstandsniveau heeft geleefd.

Het hof concludeert dat de vrouw zich door het huwelijk geen opofferingen heeft hoeven getroosten in de zin dat haar verdien capaciteit negatief is beïnvloed. Voorts dat de vrouw door haar huwelijk met de man gedurende relatief korte tijd in een situatie van relatieve welstand heeft geleefd. Gedurende een periode van twaalf jaar die aan het huwelijk voorafging, leefde de vrouw op bijstandsniveau, waardoor naar het oordeel van het hof niet gesteld kan worden dat het voor de vaststelling van de behoefte in aanmerking te nemen welstandsniveau van de vrouw blijvend gelijkgesteld kan worden aan het welstandsniveau dat zij had gedurende de korte tijd dat het huwelijk van partijen heeft geduurd.

Genoemde conclusies in onderlinge samenhang met de wetsgeschiedenis van in het bijzonder de termijn van twaalf jaar (er is van uitgegaan dat een jong kind gedurende die tijd nog verzorging behoeft) brengen het hof tot het oordeel dat de wettelijke termijn van de onderhoudsverplichting naar redelijkheid en billijkheid dient te worden verkort. Einddatum van de alimentatieplicht wordt gesteld op 6 februari 2019, de datum waarop de vrouw naar redelijke verwachting AOW krijgt.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 03-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:5014

Zaaknummer: F 200 160 447_01

RECHTSPRAAK

Voor de tweede keer bekrachtigt de kinderrechter een schriftelijke aanwijzing van de GI over de omgang met de vader. Omdat de moeder de eerdere bekrachtigde aanwijzing zonder goede reden niet heeft nageleefd, wordt een dwangsom opgelegd.

De ondertoezichtstelling is verlengd tot 20 november 2016. De GI geeft de moeder een schriftelijke aanwijzing op 16 juli 2015 met betrekking tot de omgang met de vader van één weekend in de twee weken. De GI heeft verzocht deze aanwijzing te bekrachtigen en een dwangsom daaraan te verbinden. De kinderrechter bekrachtigt de aanwijzing bij beschikking van 27 augustus 2015, maar verbindt daaraan geen dwangsom. Dat was een stap te ver.

Op 28 september 2015 geeft de GI opnieuw een schriftelijke aanwijzing over de omgang tussen de vader en de minderjarige, omdat de moeder, ondanks de bekrachtigde aanwijzing, geen medewerking verleende aan de omgang. De GI verzoekt om bekrachtiging van de aanwijzing en oplegging van een dwangsom. De kinderrechter overweegt dat het van groot belang is, mede gelet op de leeftijd van de minderjarige, dat de aanwijzing wordt nagekomen. Gelet op de voorgeschiedenis en de houding van de moeder is de kinderrechter voorts van oordeel dat naast bekrachtiging tevens een dwangsom dient te worden opgelegd voor iedere keer dat de moeder niet meewerkt. De kinderrechter legt een dwangsom op van € 100 voor iedere keer dat de aanwijzing geheel of gedeeltelijk niet wordt nagekomen met een maximum van € 3.000.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 03-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2015:8839

Zaaknummer: 487114

RECHTSPRAAK

Internationale kinderontvoering vanuit Turkije naar Nederland. De minderjarige verbleef volgens afspraken in het ouderschapsplan reeds 2,5 jaar in Turkije. Na de zomervakantie heeft de vader het kind in Nederland gehouden. Vader stelt onder andere dat de minderjarige zich verzet tegen terugkeer. De rechtbank heeft de minderjarige van 5 jaar en 4 maanden opgeroepen voor een kindgesprek met behulp van een tolk. Rechtbank concludeert dat met de mening van de minderjarige, gelet op zijn leeftijd en mate van rijpheid, geen rekening gehouden moet worden. Terugkeer naar Turkije gelast.

De vader stelt onder andere dat de minderjarige zich verzet tegen terugkeer naar Turkije. De rechtbank heeft hierop de minderjarige van 5 jaar en 4 maanden voor een kindgesprek opgeroepen en het kind, met behulp van een tolk, en in aanwezigheid van een tante en opa, gehoord.

Ter zitting heeft de Raad voor de Kinderbescherming (hierna: de raad) hierover het volgende opgemerkt:

‘Op grond van de bestaande theorieën in de ontwikkelingspsychologie ten aanzien van een vijfjarig kind zou de raad nooit een onderzoek verrichten naar diens rijpheid. Een vijfjarige kan niet meer dan zijn blik richten op het nu zodat een gesprek met een vijfjarige over de toekomst geen zinvolle informatie kan opleveren. Verder zal een kind van deze leeftijd zijn veiligheid ontleen aan de ouder bij wie het op dat moment verblijft. Vanuit die veiligheid zal een kind dat bij zijn vader woont op de vraag bij wie het wil wonen, antwoorden dat het bij zijn vader wil wonen. Omgekeerd geldt hetzelfde en zal een kind dat bij zijn moeder woont, antwoorden dat het daar wil blijven.’ De raad wijst er voorts op dat het betrekken van een kind van deze leeftijd in een dergelijke procedure zowel nu als later een te zware belasting voor het kind kan vormen. Door het uiten van zijn mening en het gewicht dat daaraan kan worden gegeven, kan het later voor het geluk van de ouders verantwoordelijk worden gehouden of zichzelf verantwoordelijk gaan voelen, wat schadelijk is voor zijn ontwikkeling.

De rechtbank overweegt als volgt. Het gehoor van de minderjarige in de raadkamer komt overeen met wat de raad in zijn algemene advies naar voren heeft gebracht. De minderjarige is zowel in woord als gedrag zeer jong. Van een werkelijk begrip van de situatie waarin het verzeild is geraakt, is niet gebleken noch dat hij die situatie kan overzien. De rechtbank is dan ook van oordeel dat, zo hetgeen de minderjarige heeft gezegd al als werkelijk verzet kan worden opgevat, hij niet die leeftijd en mate van rijpheid heeft, die rechtvaardigt dat met zijn mening rekening moet worden gehouden. Voor een nader onderzoek door de raad, als door de vader verzocht, acht de rechtbank, mede gelet op de visie van de raad, onvoldoende grond aanwezig.

Terugkeer gelast uiterlijk op 15 december 2015.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 01-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2015:13729

Zaaknummer: C-09-496709 FA RK 15-7386

RECHTSPRAAK

Verdeling gemeenschap. Ontnemingsvordering van het OM behoort tot de huwelijksgoederengemeenschap en is niet verknocht. Hof bepaalt dat de man deze schuld dient te voldoen, onder verrekening van de helft van de waarde met de vrouw.

De man is bij arrest van het Gerechtshof Amsterdam van 12 oktober 2006 veroordeeld wegens de invoer van cocaïne in Nederland over de periode 1 maart 2003 tot en met 29 maart 2003. Uit het arrest van hetzelfde hof van 1 juli 2011 blijkt dat in hoger beroep het door de man aan de Staat te betalen geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel op een bedrag van ongeveer € 32.000 is gesteld. De man heeft een bevel tot betaling overgelegd. Hiermee staat naar het oordeel van het hof vast dat de schuld op de peildatum nog bestond.

De vrouw beroept zich erop dat het gaat om een verknochte schuld. Zij voert daartoe ten eerste aan dat partijen toen de man werd opgepakt nog niet samenwoonden. Verder zijn partijen pas in 2009 gehuwd (zij hadden toen al twee kinderen). Voorts hebben de vrouw en de kinderen nimmer enig voordeel gehad van het feit waarop de ontnemingsvordering betrekking heeft.

Het hof overweegt dat partijen wel al samen waren ten tijde van het strafbare feit. De man is ook begin 2003 – in het bijzijn van de vrouw – gearresteerd. In de periode na het plegen van het strafbare feit zijn door de man ook uitgaven gedaan die kunnen worden toegerekend aan de gemeenschappelijke huishouding van partijen. Aan de stelling dat partijen eerst in 2009 zijn gehuwd en dat de vrouw en de kinderen nimmer voordeel hebben gehad van het strafbare feit waarop de ontnemingsvordering is gebaseerd, gaat het hof dan ook voorbij. Gelet hierop heeft de vrouw onvoldoende aangevoerd om te kunnen concluderen dat van een verknochte schuld sprake is.

Evenmin ziet het hof aanleiding om op grond van de redelijkheid en billijkheid af te wijken van het uitgangspunt dat ieder van partijen in beginsel draagplichtig is voor de helft van de schulden.

Het hof bepaalt dat de schuld in de verdeling van de ontbonden gemeenschap moet worden

betrokken. Daarbij bepaalt het hof dat de man de schuld dient te voldoen, onder verrekening van de helft van de waarde met de vrouw.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 24-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:9015

Zaaknummer: 200.154.333/01

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Beroep op aanvaardbaarheidstoets wordt verworpen. De man wil dat bij de bepaling van de kinderalimentatie rekening wordt gehouden met de maandelijkse betaling op een schuld die stamt uit zijn huwelijk met een andere vrouw, waarvoor ook die vrouw aansprakelijk is. Geen aanleiding om de betalingen op deze schuld te laten prevaleren boven de kinderalimentatie.

De man en de vrouw hebben een affectieve relatie gehad waaruit twee kinderen zijn geboren. Nadien is de man gehuwd geweest met een andere vrouw. Dat huwelijk is in 2011 ontbonden. Uit dat huwelijk stamt een schuld waarop de man maandelijks € 345 betaalt. De man meent dat de rechtbank ten onrechte geen rekening heeft gehouden met deze schuld.

Het hof oordeelt dat, voor zover de man een beroep heeft gedaan op de aanvaardbaarheidstoets, het hof van oordeel is dat de man dit beroep niet voldoende heeft gemotiveerd. Hij heeft niet geconcretiseerd en gemotiveerd gesteld dat, indien een onderhoudsbijdrage zal worden opgelegd, dit tot rechtens onaanvaardbare gevolgen leidt, in die zin dat hij niet meer in zijn noodzakelijke kosten van levensonderhoud zal kunnen voorzien. Nu geen sprake is van een schuld die stamt uit de relatie van de man met de vrouw en uit de kredietovereenkomst blijkt dat ook zijn ex-echtgenote schuldenaar is, ziet het hof geen aanleiding tot verhoging van het draagkrachtloos inkomen van de man. De man heeft gesteld noch gemotiveerd dat sprake is van een niet vermijdbare en niet verwijtbare schuld. Het hof ziet dan ook geen aanleiding om deze schuld te laten prevaleren boven de onderhoudsverplichting van de man voor zijn twee kinderen uit zijn eerdere relatie.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:9122

Zaaknummer: 200.171.609/01

ANNOTATIE

Het kindgebonden budget, inclusief de alleenstaande-ouderkop, dient in aanmerking te worden genomen bij de berekening van de draagkracht. Noot bij HR 9 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3011.

mr. J.J. Smeenge

Er is sinds de invoering van de alleenstaande-ouderkop discussie geweest over de vraag of deze als onderdeel van het kindgebonden budget in mindering dient te worden gebracht op de behoefte van het kind of dient te worden opgeteld bij de draagkracht van de ontvangende ouder bij de vaststelling van kinderalimentatie. De Hoge Raad heeft zich uitgesproken, naar aanleiding van door het Gerechtshof Den Haag gestelde prejudiciële vragen. Het kindgebonden budget, inclusief de alleenstaande-ouderkop, dient in aanmerking te worden genomen bij de berekening van de draagkracht van de ontvangende ouder. De Hoge Raad onderbouwt zijn antwoord op de vragen opvallend kort.

De Hoge Raad stelt allereerst vast dat de wetgever geen keuze heeft willen maken met betrekking tot de wijze waarop het kindgebonden budget en de alleenstaande-ouderkop bij de berekening van kinderalimentatie in aanmerking dient te worden genomen. Dit is van belang, omdat de Expertgroep Alimentatienormen aan zijn aanbeveling om de alleenstaande-ouderkop en het kindgebonden budget in mindering te nemen op de behoefte, baseert op de grond dat de minister deze uitleg zou hebben aanvaard. De minister zelf heeft van deze interpretatie van zijn uitspraken inmiddels afstand genomen.

De Hoge Raad stelt vervolgens dat de behoefte van het kind gevormd wordt door wat het nodig heeft. Het kindgebonden budget, de alleenstaande-ouderkop en de regelingen die door de alleenstaande-ouderkop zijn vervangen (de alleenstaande-oudertoeslag en de alleenstaande-ouderkorting) verminderen daarom de behoefte van het kind niet. Daarbij laat de Hoge Raad de tussenstap in de redenering dat de genoemde regelingen geen verandering brengen in wat een kind nodig heeft, impliciet. Vanuit de rekensystematiek beredeneerd, lijkt het argument van de Hoge Raad niet sterk. Dat het kindgebonden budget niet vermindert wat een kind nodig heeft, begrijpt eenieder, maar dat wil nog niet zeggen dat we het kindgebonden

budget in de berekening niet in mindering brengen op de behoefte, om zo op het ‘eigen aandeel’ – dat wil zeggen: het deel van de behoefte waarin de ouders zelf dienen te voorzien – te komen. De vraag komt hier op, of het door de Hoge Raad gebezigde argument niet evenzeer opgaat voor de kinderbijslag. Ook de kinderbijslag vermindert immers niet wat een kind nodig heeft. De kinderbijslag pleegt in de alimentatieberekeningen – binnen de gebezigde tabellen – evenwel van de behoefte van het kind te worden afgetrokken.

De Hoge Raad stelt daarna dat het bestaan van het kindgebonden budget (en de andere reeds genoemde regelingen) ‘onverlet [laat] dat het aan de ouders is om in de behoefte van hun kind te voorzien’. Wat bedoelt de Hoge Raad hiermee? De Hoge Raad noemt (in r.o. 3.4.1.) het feit dat de verplichting van ouders om in de behoefte van hun kinderen te voorzien krachtens artikel 1:392 lid 2 BW bestaat ongeacht de behoeftigheid van het kind. Met behoeftigheid wordt bedoeld het onvermogen om zelf in de behoefte te voorzien, hetgeen bij kinderen dus geen rol speelt. Maar dat ouders in de behoefte dienen bij te dragen zelfs als een kind zelf in zijn behoefte *kan* voorzien, wil nog niet zeggen dat ouders in de behoefte dienen bij te dragen als al uit andere bron in de behoefte *is* voorzien. Men zou kunnen stellen dat een ontvangen kindgebonden budget onverlet laat dat de ouders in de behoefte dienen te voorzien, maar dat de behoefte wel verminderd wordt door een ontvangen kindgebonden budget. Dit is echter klaarblijkelijk niet wat de Hoge Raad bedoelt.

Is de impliciete gedachte dat het kindgebonden budget subsidiaire ondersteuning biedt, in die zin dat het kindgebonden budget de onderhoudsplicht geheel intact laat, zoals waarnemend A-G Hammerstein in zijn conclusie (punt 2.27 sub b) tezamen met het punt van de behoeftigheid opmerkt? Dat lijkt het geval.

De Hoge Raad noemt vervolgens het doel van het kindgebonden budget en sluit daarbij aan bij de in rechtsoverweging 3.3.2. genoemde brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De minister noemt twee doelen van de alleenstaande-ouderkop: enerzijds aanvullende inkomensondersteuning van de alleenstaande ouder en anderzijds een tegemoetkoming in de kosten van kinderen. Beoogd is, aldus de Hoge Raad, om de verzorgende (alleenstaande) ouder inkomensondersteuning te bieden om in de behoefte van zijn kind of kinderen te voorzien. Dit is interessant. Ik heb in een eerdere bijdrage opgemerkt dat, waar voor de systematiek van de vaststelling van kinderalimentatie van belang is het onderscheid te maken tussen een inkomensondersteuning voor de ouder enerzijds en een bijdrage in de kosten van de kinderen anderzijds, de wetgever dit onderscheid in de Wet hervorming kindregelingen (waarmee de alleenstaande-ouderkop is geïntroduceerd) niet voldoende duidelijk lijkt te maken. Welnu, volgens de Hoge Raad hoeven we dit onderscheid niet te maken met betrekking tot het kindgebonden budget en de daarvan deel uitmakende alleenstaande-ouderkop; het kindgebonden budget is zowel inkomensondersteuning als een

bijdrage in behoefte van het kind of de kinderen. Daarom moet het kindgebonden budget in aanmerking worden genomen bij de berekening van de draagkracht van de ouder die het kindgebonden budget ontvangt. Volgens mij is dit de kern van de argumentatie die aan het antwoord op de prejudiciële vragen ten grondslag ligt. Gelet op de opbouw van de beslissing en de omvang ervan lijkt het erop dat de Hoge Raad het geen ingewikkelde kwestie heeft gevonden.

De beslissing van de Hoge Raad lijkt me juist. Het laatste argument dat wordt genoemd (i.e. betreffende het tweeledig karakter) vind ik doorslaggevend. Het merkwaardige is dat aan de aanbeveling – die dus niet in stand kan blijven – geen onderbouwing ten grondslag lag, behoudens de onjuiste dat de minister de in de aanbeveling gegeven uitleg zou hebben aanvaard. Dat er in individuele gevallen van de aanbeveling kon worden afgeweken helpt de praktijk niet veel verder als men de redenen niet kent die tot de aanbeveling hebben geleid. Wanneer zijn er immers feiten en omstandigheden aanwezig die nopen tot afwijking van een aanbeveling waarvan men de ratio niet begrijpt? Dat is een niet makkelijk te beantwoorden vraag. Een vraag die nu gelukkig niet meer beantwoord hoeft te worden.

De auteur heeft dit artikel op persoonlijke titel geschreven.

RECHTSPRAAK

Indien een echtgenoot na een uitspraak waarbij de verrekening is vastgesteld, ontdekt dat de ander een goed dat tot het te verrekenen vermogen behoort opzettelijk heeft verzwegen, zoek heeft gemaakt of verborgen heeft gehouden, kan hij zich in een eventuele appèlprocedure op de sanctie van artikel 1:135 lid 3 BW beroepen en de daaruit voortvloeiende vordering in die procedure instellen. Een andere opvatting zou tot het onwenselijke resultaat leiden dat gedurende de procedure in eerste aanleg de met de sanctie beoogde prikkel ontbreekt.

Partijen zijn gewezen echtgenoten. In hun huwelijkse voorwaarden was een periodiek verrekenbeding opgenomen waaraan zij geen uitvoering hebben gegeven. In dit geding heeft de vrouw op de voet van artikel 1:141 BW verrekening gevorderd van het op 28 maart 2008 aanwezige vermogen. De rechtbank heeft de verrekening vastgesteld.

In hoger beroep heeft de vrouw gevorderd de man te veroordelen tot vergoeding van de gehele waarde van twee verzekeringspolissen op de voet van artikel 1:135 lid 3 BW. De vrouw heeft hiertoe gesteld dat de man het bestaan van deze polissen opzettelijk voor haar heeft verzwegen en dat zij het bestaan ervan onlangs bij toeval heeft ontdekt.

Het hof heeft de vordering toegewezen en overwoog daartoe dat uit een door de vrouw overgelegd stuk, te weten een brief van de assurantietussenpersoon van de man van 14 december 2008 met als bijlagen twee brieven van Nationale Nederlanden van 9 mei 2008, de afkoopwaarde van beide polissen blijkt. De brieven zijn geadresseerd aan de man op het adres van de echtelijke woning waar de man destijds woonde. Partijen leefden toen reeds gescheiden en de echtscheidingsprocedure was reeds aanhangig bij de rechtbank. De vrouw heeft in haar inleidende dagvaarding gewag gemaakt van het feit dat zij niet op de hoogte was van het bestaan van alle polissen. De man heeft vervolgens opgesomd welke vermogensbestanddelen aan het einde van het huwelijk aanwezig waren, maar heeft daar nagelaten melding te maken van beide polissen bij Nationale Nederlanden. Ook later in de

procedure heeft de man nagelaten melding te maken van beide polissen, hoewel hij daartoe op grond van artikel 21 Rv (informatieplicht) wel gehouden was. Het argument van de man dat de polissen in 2003 premievrij zijn geworden en dat hij de polissen vervolgens is vergeten, acht het hof ongeloofwaardig, gelet op voorgaande correspondentie met zijn assurantietussenpersoon en de Nationale Nederlanden, kennelijk in het kader van de echtscheidingsprocedure gevoerd. Uit de brief van de assurantietussenpersoon blijkt bovendien dat de afkoopwaarden op verzoek van de man zijn opgevraagd, zodat de man niet kan volhouden dat hij niet meer van het bestaan van de polissen wist. De door artikel 1:135 lid 3 BW verlangde opzet staat daarmee vast. Ook aan de stelling van de man dat de verrekening nog niet heeft plaatsgevonden, wordt door het hof voorbijgegaan nu de rechtbank de huwelijksvoorwaarden heeft afgewikkeld en de verrekening aldus reeds heeft plaatsgevonden. Sanctie is dat de waarde van de polissen niet dient te worden verrekend, maar geheel aan de vrouw dient te worden vergoed.

In cassatie betoogt de man dat de sanctie van artikel 1:135 lid 3 BW buiten toepassing moet blijven indien tijdens de procedure waarin de verrekening wordt vastgesteld, verzwegen vermogen alsnog in de verrekening wordt betrokken, waarbij onder 'procedure' ook de appèlprocedure behoort te worden begrepen.

De Hoge Raad stelt het volgende voorop. In de memorie van toelichting bij de Wet van 14 maart 2002 tot wijziging van titel 8 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (regels verrekenbedingen) is over artikel 1:135 lid 3 BW opgemerkt (*Kamerstukken II 2000/01, 27554, 3, p. 13*):

‘Artikel 3:194 BW bepaalt dat een deelgenoot die opzettelijk tot de gemeenschap behorende goederen verzwijgt, zoek maakt of verborgen houdt, zijn aandeel in die goederen aan de andere deelgenoten verbeurt. Deze sanctie op dergelijk afkeurenswaardig gedrag kan ook in de sfeer van verrekenbedingen van nut zijn. Daarom is deze bepaling aangepast overgenomen in het derde lid van het voorgestelde artikel 135. In plaats van het verbeuren van het aandeel in een dergelijk gemeenschappelijk goed dient in de sfeer van verrekenbedingen de waarde daarvan aan de ander vergoed te worden. Het komt erop neer dat de andere echtgenoot, die al recht op de helft van de waarde van het betreffende goed had, in geval van bijvoorbeeld verduistering ook nog de andere helft van de waarde vergoed krijgt. Voorwaarde is wel dat daadwerkelijke verrekening heeft plaatsgevonden, waarin het betreffende verduisterde goed niet is betrokken. Ook indien het saldo van het te verrekenen vermogen met inbegrip van het niet in de verrekening betrokken goed negatief zou zijn, dient de volle waarde daarvan aan de andere echtgenoot te worden vergoed.’

Gelet op deze toelichting strekt de bepaling ertoe het opzettelijk verzwijgen, zoek maken of

verborgen houden van vermogensbestanddelen ten nadele van de andere echtgenoot door het stellen van een sanctie te ontmoedigen. De genoemde bepaling bevordert aldus dat echtgenoten elkaar de informatie verschaffen die noodzakelijk is om te bereiken dat ieder van hen ontvangt waarop hij uit hoofde van de verrekening aanspraak heeft. Uit de voorwaarde dat het achterhouden van een vermogensbestanddeel tot gevolg heeft gehad dat de waarde ervan niet in de verrekening is betrokken, volgt dat eerst een beroep op de sanctie kan worden gedaan nadat verrekening heeft plaatsgevonden. De verrekening vindt plaats doordat de echtgenoten vaststellen welke verplichtingen resulteren uit het door hen in het verrekentijdvak verkregen inkomen en vermogen, of doordat de rechter die vaststelling doet. In het laatste geval ontstaan de door de verrekening in het leven geroepen verplichtingen door en op het moment van de uitspraak; niet is vereist dat deze in kracht van gewijsde is gegaan. Hieruit vloeit voort dat, indien een echtgenoot na de uitspraak waarbij de verrekening is vastgesteld, ontdekt dat de ander een goed dat tot het te verrekenen vermogen behoort opzettelijk heeft verzwegen, zoek heeft gemaakt of verborgen heeft gehouden, eerstgenoemde zich in een eventuele appelprocedure op de sanctie van artikel 1:135 lid 3 BW kan beroepen en de daaruit voortvloeiende vordering in die procedure kan instellen. Een andere opvatting zou tot het onwenselijke resultaat leiden dat gedurende de procedure in eerste aanleg de met de sanctie beoogde prikkel ontbreekt. De Hoge Raad verwerpt het beroep van de man.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:3475

Zaaknummer: 14/04537

Wetsartikelen: 1:135 lid 3 BW

RECHTSPRAAK

Draagkrachtberekeningen zijn niet bepalend voor hetgeen overeenstemt met de wettelijke maatstaven. De rechter is vrij af te wijken van het resultaat van de door hem gebruikte berekeningen omdat de in het Rapport Alimentatienormen opgenomen normen geen recht vormen. Daarom bestaat ruimte te besluiten tot een afwijking van de rekenkundige uitkomst van de berekeningen, mede omdat bepaalde aspecten die niet in het Rapport Alimentatienormen zijn verdisconteerd, van belang kunnen zijn voor de vaststelling van het bedrag aan alimentatie. Dit neemt evenwel niet weg dat partijen in een alimentatiegeding belang erbij hebben te kunnen nagaan met behulp van welke berekening(en) de feitenrechter tot de vaststelling van een bepaalde alimentatie is gekomen, mede gelet op de door hem daaraan ten grondslag gelegde motivering. Dat maakt de beslissing immers beter controleerbaar en aanvaardbaar. Het kan ook het debat en de beoordeling in een hogere instantie ten goede komen. Daarom verdient het volgens de Hoge Raad aanbeveling dat de rechtbanken en hoven (een) berekening(en) als bijlage bij hun alimentatiebeschikkingen voegen aan de hand waarvan zij tot de vaststelling van de te betalen alimentatie zijn gekomen, in voorkomend geval met vermelding van de redenen waarom zij afwijken van de uitkomst van die berekening(en).

Het huwelijk van partijen is in 2006 door scheiding ontbonden en hierbij is een door de man aan de vrouw te betalen partneralimentatie vastgesteld van € 1.835 per maand. De man is op 1 augustus 2012 met pensioen gegaan. Beide partijen hebben om wijziging van de partneralimentatie verzocht (de man om verlaging en de vrouw om verhoging). Het hof heeft de partneralimentatie met ingang van 1 augustus 2012 gesteld op € 530 per maand. Het

verzoek van de man om de wettelijke indexering uit te sluiten, is door het hof afgewezen.

De vrouw betoogt in cassatie dat het oordeel van het hof 'dat een door de man met ingang van 1 augustus 2012 te betalen partneralimentatie van € 530 per maand in overeenstemming met de wettelijke maatstaven is', onbegrijpelijk is omdat de man, uitgaande van de door het hof gehanteerde uitgangspunten en van de voor de man als AOW-gerechtigde geldende belastingtarieven en bijstandsnorm, draagkracht heeft voor een alimentatie van bruto € 834 per maand. De vrouw heeft een draagkrachtberekening bijgevoegd, gebaseerd op de door het hof gehanteerde uitgangspunten, welke berekening uitkomt op genoemd bedrag van € 834. Volgens de vrouw is het hof waarschijnlijk van onjuiste belastingtarieven uitgegaan.

De Hoge Raad stelt voorop dat het aan de rechter die over de feiten oordeelt, is overgelaten te beslissen of en in hoeverre een hem voorgelegd geval zich leent voor een berekening van behoefte en draagkracht aan de hand van het Rapport Alimentatienormen en dat zijn desbetreffende beslissing geen motivering behoeft. De in genoemd rapport opgenomen normen zijn niet aan te merken als recht in de zin van artikel 79 lid 1 onder b RO, over de schending waarvan in cassatie met vrucht kan worden geklaagd. Voorts zijn de vaststelling en de weging van de factoren die de draagkracht van de onderhoudsplichtige bepalen, voorbehouden aan de rechter die over de feiten oordeelt. Hetzelfde geldt voor de factoren die de behoefte van de onderhoudsgerechtigde bepalen. Deze oordelen kunnen in cassatie niet op juistheid worden onderzocht. Ook kunnen aan deze oordelen geen hoge motiveringseisen worden gesteld. Zij moeten voldoende inzicht geven in de gedachtegang die aan de beslissing ten grondslag ligt, in het bijzonder hoe de rechter, gelet op het partijdebat, tot zijn beslissing is gekomen, zonder dat de rechter op alle stellingen van partijen behoeft in te gaan. Wel dient ook een beslissing over alimentatie ten minste zodanig te worden gemotiveerd, dat zij voldoende inzicht geeft in de aan haar ten grondslag liggende gedachtegang om de beslissing zowel voor partijen als voor derden – de hogere rechter daaronder begrepen – controleerbaar en aanvaardbaar te maken.

In deze kwestie heeft het hof voor de berekening van de draagkracht van de man klaarblijkelijk willen aansluiten bij het Rapport Alimentatienormen. Aan de hand van die normen en de in zijn beschikking vermelde uitgangspunten, is het tot een alimentatie van € 530 per maand gekomen. Volgens de door de vrouw bij haar cassatierekest gevoegde draagkrachtberekening, die is opgesteld volgens het model van het Rapport Alimentatienormen aan de hand van de door het hof gehanteerde uitgangspunten, heeft de man evenwel, bij toepassing van de juiste belastingtarieven, een aanzienlijk hogere draagkracht dan waarvan het hof kennelijk is uitgegaan. In dit licht geeft de gedachtegang van het hof die tot zijn oordeel heeft geleid, onvoldoende inzicht in zijn oordeel. De Hoge Raad acht de klacht daarom gegrond. De Hoge Raad merkt nog het volgende op. De voor

alimentatieprocedures bij rechtbanken en gerechtshoven geldende procesreglementen schrijven voor dat partijen een draagkrachtberekening dienen over te leggen. Daaraan ligt de gedachte ten grondslag dat partijen aldus voor de rechter en voor elkaar inzichtelijk dienen te maken waarom de door hen bepleite uitgangspunten leiden tot het door hen verdedigde alimentatiebedrag, en dat deze gang van zaken ten goede komt aan het partijdebat en aan de oordeelsvorming van de rechter. Algemeen bekend is dat de door partijen overgelegde berekeningen meestal gebaseerd zijn op het Rapport Alimentatienormen, en dat ook de feitenrechters – hoewel daartoe niet gehouden – veelal aan de hand van dat rapport berekeningen maken met behulp waarvan zij tot een beslissing met betrekking tot het verschuldigde bedrag aan alimentatie komen. Zoals volgt uit hetgeen hiervoor is overwogen, zijn deze berekeningen niet bepalend voor hetgeen overeenstemt met de wettelijke maatstaven. De rechter is vrij af te wijken van het resultaat van de door hem gebruikte berekeningen omdat de in genoemd rapport opgenomen normen geen recht vormen. Daarom bestaat ruimte te besluiten tot een afwijking van de rekenkundige uitkomst van de berekeningen, mede omdat bepaalde aspecten die niet in het Rapport Alimentatienormen zijn verdisconteerd, van belang kunnen zijn voor de vaststelling van het bedrag aan alimentatie. Dit neemt evenwel niet weg dat partijen in een alimentatiegeding belang erbij hebben te kunnen nagaan met behulp van welke berekening(en) de feitenrechter tot de vaststelling van een bepaald bedrag aan alimentatie is gekomen, mede gelet op de door hem daaraan ten grondslag gelegde motivering. Dat maakt de beslissing immers beter controleerbaar en aanvaardbaar. Het kan voorts in voorkomend geval ook het debat en de beoordeling in een hogere instantie ten goede komen. In het licht van het voorgaande verdient het aanbeveling dat de rechtbanken en gerechtshoven (een) berekening(en) als bijlage bij hun alimentatiebeschikkingen voegen aan de hand waarvan zij tot de vaststelling van de te betalen alimentatie zijn gekomen, in voorkomend geval met vermelding van de redenen waarom zij afwijken van de uitkomst van die berekening(en).

De man heeft in cassatie nog geklaagd over de beslissing van het hof om de wettelijke indexering niet uit te sluiten. Het hof heeft overwogen dat de uitsluiting van de wettelijke indexering door de rechter gebaseerd dient te zijn op de omstandigheid dat de veronderstelling waarvan de wet in artikel 1:402a lid 1 BW uitgaat – te weten een verhoogd geldelijk inkomen van de onderhoudsplichtige bij overigens gelijkblijvende omstandigheden – in het desbetreffende individuele geval niet opgaat. Het hof is van oordeel dat de man onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zijn pensioen ook in de toekomst verder zal verlagen.

De Hoge Raad acht ook deze klacht gegrond. Het hof heeft zijn beslissing om de indexering niet uit te sluiten gebaseerd op zijn oordeel dat niet aannemelijk is dat het pensioen van de

man in de toekomst verlaagd zal worden. Daarmee heeft het hof evenwel miskend dat ook indien aannemelijk is dat het inkomen van de man in de toekomst (weliswaar niet verlaagd wordt maar wel) gelijk blijft, zoals de man heeft betoogd dat het geval zal zijn, grond kan bestaan de wettelijke indexering geheel of gedeeltelijk uit te sluiten.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:3478

Zaaknummer: 14/06167

Wetsartikelen: 1:402a BW

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. ‘Tabel eigen aandeel kosten van kinderen’ uit het Rapport Alimentatienormen. Het hof heeft bij de bepaling van de behoefte van de kinderen het nettomaandinkomen van de man in 2013 tot uitgangspunt genomen, welk inkomen € 11.164 bedroeg. Het ligt volgens de Hoge Raad niet voor de hand dat de behoefte bij een dergelijk maandinkomen gelijk zou zijn aan de behoefte bij het hoogste destijds in de tabel voorkomende nettomaandinkomen van € 5.000 of meer. Bij de bepaling van de behoefte van de kinderen vormt de welstand ten tijde van het huwelijk een belangrijk aanknopingspunt. Dat daarbij in voldoende mate is aangeknoopt, wordt naar het oordeel van de Hoge Raad door het hof bij deze stand van zaken niet voldoende duidelijk gemaakt met de overwegingen dat in de tabelbedragen alle normale kosten, zoals die voor voeding en kleding, zijn begrepen en dat de tabel een richtlijn geeft voor de bepaling van de redelijkerwijs in de desbetreffende inkomensklasse voor kinderen te maken kosten. Dat de man in het kader van een afvloeiingsregeling eenmalig inkomen heeft ontvangen, sluit naar het oordeel van de Hoge Raad niet uit dat bij de bepaling van zijn draagkracht met deze incidentele inkomenscomponent rekening wordt gehouden.

De vrouw heeft tegen de beschikking van het hof van 8 oktober 2014 beroep in cassatie ingesteld. De man heeft verzocht het beroep te verwerpen. In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan. Partijen zijn in 1998 gehuwd. Zij hebben een minderjarige zoon en dochter. Bij beschikking van 22 oktober 2013 heeft de rechtbank tussen partijen onder meer de echtscheiding uitgesproken en bepaald dat de man aan de vrouw wegens kinderalimentatie € 455 per maand per kind dient te betalen, en wegens partneralimentatie € 4.000 bruto per

maand. Het hof heeft de beschikking van de rechtbank bekrachtigd voor zover betrekking hebbend op kinderalimentatie, en vernietigd voor zover betrekking hebbend op partneralimentatie. Het heeft het verzoek van de vrouw tot het bepalen van een door de man te betalen bijdrage in haar levensonderhoud afgewezen.

De klacht van de vrouw behelst dat het onjuist, althans onbegrijpelijk, is dat het hof de kosten van de verzorging en opvoeding van de kinderen heeft bepaald met inachtneming van het Rapport Alimentatienormen en voor die kosten een bedrag heeft aangehouden dat is ontleend aan ‘Tabel 2 eigen aandeel kosten van kinderen’. Volgens de klacht heeft het hof miskend dat de vrouw gemotiveerd had gesteld dat afgeweken diende te worden van de norm van die tabel en dat het hof daarom in het onderhavige geval aan de tabelbedragen geen toepassing had mogen geven. Het hof had aan de hand van alle omstandigheden van het geval de werkelijke kosten van verzorging en opvoeding van de kinderen dienen te berekenen, aldus de klacht.

De Hoge Raad overweegt dat ouders op de voet van artikel 1:404 lid 1 BW verplicht zijn naar draagkracht te voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding van hun minderjarige kinderen. De vaststelling en de weging van de factoren die de draagkracht van de onderhoudsplichtige bepalen, is voorbehouden aan de rechter die over de feiten oordeelt. Hetzelfde geldt voor de factoren die de behoefte van de onderhoudsgerechtigde bepalen. Deze oordelen kunnen in cassatie niet op juistheid worden onderzocht. Ook kunnen aan deze oordelen geen hoge motiveringseisen worden gesteld. Zij moeten voldoende inzicht geven in de gedachtegang die aan de beslissing ten grondslag ligt, in het bijzonder hoe de rechter, gelet op het partijdebat, tot zijn beslissing is gekomen, zonder dat de rechter op alle stellingen van partijen behoeft in te gaan (vgl. HR 19 oktober 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA5803, NJ 2007/563). In het licht van het voorgaande faalt de rechtsklacht tegen het oordeel van het hof dat hetgeen de vrouw heeft aangevoerd geen aanleiding vormt om niet, gelijk de rechtbank heeft gedaan, aansluiting te zoeken bij de uitgangspunten zoals deze zijn neergelegd in de tabel eigen aandeel kosten van kinderen en de richtlijn van de Werkgroep Alimentatienormen.

De motiveringsklacht slaagt echter. Tussen partijen was in geschil of de werkelijke kosten van de verzorging en opvoeding, zoals door de vrouw gesteld en toegelicht, € 3.584 per maand bedragen voor de twee kinderen samen. Het hof heeft bij de bepaling van de behoefte van de kinderen het nettomaandinkomen van de man in 2013 tot uitgangspunt genomen, welk inkomen € 11.164 bedroeg. Bij deze stand van zaken kon het hof voor de motivering van zijn oordeel dat niettemin dient te worden aangesloten bij het ten tijde van zijn beslissing geldende hoogste tabelinkomen van € 5.000 of meer per maand (‘Tabel 2 eigen aandeel kosten van kinderen’), niet volstaan met de vaststelling dat in de tabelbedragen alle normale, in de desbetreffende inkomenscategorie redelijkerwijs te maken kosten zijn begrepen. Daarbij verdient opmerking dat ook bij de bepaling van de behoefte van kinderen het welvaartsniveau

ten tijde van het huwelijk een rol speelt (vgl. HR 3 september 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM7050, NJ 2010/473) en dat het niet voor de hand ligt dat die behoefte bij een nettomaandinkomen van € 11.164 gelijk zou zijn aan de behoefte bij het hoogste destijds in de tabel voorkomende nettomaandinkomen van € 5.000 of meer.

De klacht dat het hof ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de nabetaling van het bedrag van € 69.000 netto door de vorige werkgever van de man, omdat dit volgens het hof niet een vaste inkomenscomponent voor de man is, slaagt. De enkele omstandigheid dat de man het bedrag van € 69.000 heeft ontvangen uit hoofde van een afvloeiingsregeling, sluit naar het oordeel van de Hoge Raad niet uit dat bij de bepaling van zijn draagkracht met deze incidentele inkomenscomponent rekening wordt gehouden.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:3479

Zaaknummer: 15/00103